
OBRADORS

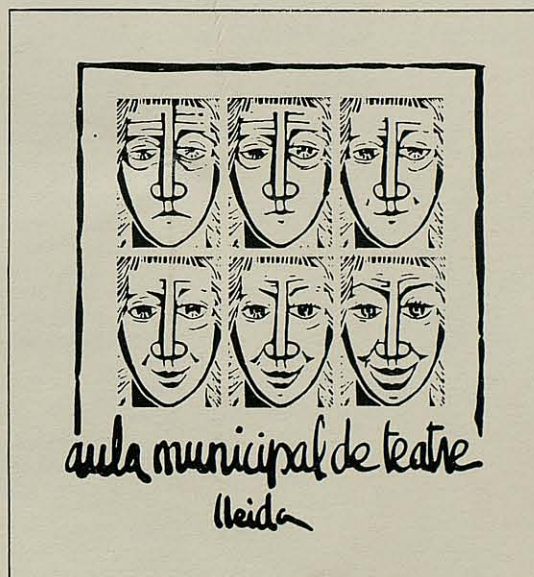

CIN C

Revista de l'Aula Municipal de Teatre
maig 1991
Núm. 1

OBRADORS

— C I N C —

Obradors Cinc / n.º 1 maig 91

SUMARI

Presentació	Jaume Magre
Editorial	Marcel·lí Borrell
Bufons, Titelles i Ots	Carme Pardo
Flips i Xespirs	Ramon Molins
Pucks	Margarida Troguet
Tallers d'Iniciació al Teatre	Ramon Molins
Cursos de Formació de l'Actor	Marcel·lí Borrell
Teatre Estable de Lleida	Eduard Muntada
Informació	

COORDINACIÓ: Margarida Troguet
REDACCIÓ: Marcel·lí Borrell
Eduard Muntada
Ramon Molins
Carme Pardo
Margarida Troguet
FOTOGRAFIES: Aula Municipal de Teatre
FOTOCOMPOSICIÓ I MUNTATGE: Originals
IMPRESSIÓ: Siec
DIPOSIT LEGAL: L-852-1991
EDITA: Aula Municipal de Teatre
Obradors, 5 - Tel. 26 83 18
25002 LLEIDA

PRESENTACIÓ

L'AULA: EL TEATRE DEL MERCAT

L'Aula va nèixer de la voluntat ciutadana expressada a través de les conclusions de les primeres jornades de reflexió i d'anàlisi de la vida cultural lleidatana que es van fer a la Seu Vella l'any 1980. L'Aula figurava en el primer lloc del llistat de prioritats.

Instal·lada d'urgència en el segon pis del mercat de Santa Teresa —en aquells moments la Paeria no tenia ni un pam de patrimoni— d'una manera incòmoda però no exempta d'un cert encant. Estar en un mercat ens semblava tot un símbol del que volíem que fos l'Aula: una institució al servei del teatre i el teatre al servei del ciutadà.

Des d'aleshores l'Aula ha fet una feina important dirigida, sobretot, a la formació dels futurs actors i a la sensibilització vers el fet teatral. Cursos de formació, monogràfics sobre les diferents tècniques teatrals, atenció molt especial als cursos per a nens, biblioteca especialitzada, tallers de confecció de material teatral i un llarg etcètera que acaba en la creació de la companyia «Teatre Estable de Lleida».

Ara ha iniciat una nova etapa de col·laboració amb l'Institut del Teatre de Barcelona, organitzant seminaris dirigits per professors d'aquella institució, la qual cosa donarà nous impulsos i noves perspectives a l'Aula que, ben aviat, veurà ampliades les seves instal·lacions.

L'Aula, el Teatre del Mercat, prossegueix la seva vida ascendent al servei de la cultura teatral dels lleidatans.

Jaume Magre i Servet
Regidor de Cultura
Maig 1991

EDITORIAL

El Teatre i la Paraula han estat lligats de segles ençà. Tot i regir-se per lleis i llenguatges propis, cada un d'ells dos sembla trobar-se ben a gust quan, per les circumstàncies històriques que siguin, tornen a conviure. Com els bons amics que, després d'una llarga separació, reemprenen junts el camí... No direm, doncs, que l'un (el Teatre) i l'altra (la Paraula), no puguin viure separats, però...

Encetem avui un nou reencontre. El Teatre i la Paraula des de l'Aula. Una senzilla publicació que parlarà, amb paraules (i alguna que altra imatge de teatre fet instantània) de les realitats i de les il·lusions, de les experiències i dels neguits, de les certes i de les reflexions, en definitiva del conjunt de vivències que l'exercici de la docència i de l'aprenentatge, de la pràctica teatral generen, de manera natural, quotidiana i alhora excepcional, dins un espai rescatat per al teatre. Un espai situat en el suggerent OBRADORS, el nom d'un carrer humil, petit, amb ressonàncies artesanals perdudes en el temps i on el temps pot recuperar, encara, el ritme asserenat, una mica lluny del brogit de la ciutat convulsa... Ben mirat, OBRADORS CINCO, el carrer i el número (que ens localitza indèstriablement), continuen fets a la mesura de l'home i no pas a la de la màquina. Com el teatre.

A partir d'ara, i amb ganes de perpetuar-se, OBRADORS CINCO parlarà del que fem i del que pensem sobre el fer teatre. Una mena de diari íntim (però sense intimidacions), obert a la curiositat interessada de la gent de teatre. D'aquesta gent, també en buscarem les seves veus i opinions. Inventar-nos una fórmula de diàleg, amb el tema comú del teatre i dels seus immensos territoris.

Entre el diari i el diàleg, doncs. Una combinació tan bona com qualsevol altra. Jugant el risc de la sinceritat i convençuts de les excel·lències balsàmiques, miraculoses i democràtiques de la comunicació. Amén.

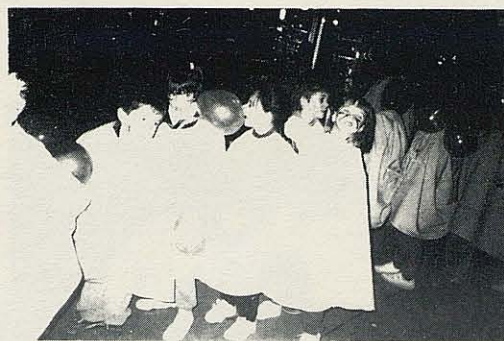

«El pallaso i la princesa» (1985)

TEATRE PER A NENS

Els «Tallaferro» ara Flips
(1990)

Els nens preparats
per a participar
al Carnestoltes del 1991

Els Xespirs en
«Voliem fer Supertot però...»

E

ntenem el teatre per a nens com l'espai de joc creatiu i d'experiència artística, com a eina per a potenciar l'espontaneïtat expressiva i creativa. És en aquest sentit que organitzem els cursos per edats i segons objectius concrets que van des d'afavorir la integració al grup fins a la creació artística. Els cursos estan estructurats en tallers per tal de poder fer operatius els objectius i desenvolupar-los mitjançant l'aprenentatge de diverses tècniques dramàtiques. Fer que el nen creixi amb el teatre, per això comencem amb «Els Bufons» nens de quatre anys, i «els Ots» de cinc anys, que venen un dia per setmana. Els altres grups, «els

Titelles» de sis i set anys, «els Flips» de vuit i nou, «els Xespirs» de deu i onze, i «els Pucks» de dotze i tretze passen per l'Aula dos cops per setmana, treballant sempre en sessions d'una hora i mitja.

Bufons

Quan els preguntes als nens què és per a ells l'Aula o, què venen a fer a l'Aula, hi ha respostes de tots els colors i gustos. El mateix va passar quan se'ls va demanar un dibuix, cadascú dibuixava el que li semblava més important: diferents espais, els companys, l'escenari, el «Flap», o una porta,... Aquesta és una de les moltes maneres d'assabentar-se del que pensen ells i alhora saber com valoren el que fan.

Ots

L'Ot és un bruixot i com a tal sempre que vol ens pot deixar, o fer aparèixer coses a la classe que ens serveixen per jugar i treballar. La integració al grup i la comunicació entre ells és el gran objectiu dels Ots, que desenvolupem mitjançant les tècniques del joc dramàtic.

Titelles

Amb ells es treballen propostes col·lectives de manera elaborada, comença a ser fàcil estar d'acord i tenir en compte els altres, tot desenvolupant una activitat que parteix de l'espontaneïtat per anar poc a poc agafant forma teatral.

En general, en aquests tres grups, intentem que amb el joc dramàtic i el joc teatral el nen s'exterioritzi, es relacioni, es desenvolupi física i psíquicament, gaudint alhora d'unes circumstàncies —les teatrals— que d'altra forma, potser, no es donarien. És, en definitiva, una vivència diferent.

Xespirs

Els «Xespirs» és un grup de nova creació. Els seus participants s'encabien, fins aquest any, en altres grups. Els de 10 anys, en els «Tallaferro» (avui Flips) i els d'11 anys en els «Pucks».

El fet de tenir grups amb el marge d'edat més reduïda, ens ha permès treballar amb més agilitat i profunditzar més en tots els continguts.

La primera proposta de treball d'aquest grup va ser els «Signes Teatrals». Un treball teòric i pràctic de tots els signes teatrals que

Els bufons i el bagul
d'en Flap (1990)

es va reflectir en el muntatge de fi de taller que duia per nom «VOLLIEM FER SUPERTOT PERÒ...» On una companyia d'actors i actrius intenten rodar una pel·lícula amb una directora molt exigent... Els «Xespirs» van començar l'any amb un taller de Màscara. Seguint la tècnica del «cartró-pedra» tots es van poder fer una màscara que prèviament s'havien dissenyat. Un taller més plàstic i tècnic que contrastava amb el primer taller.

El darrer taller del curs gira al voltant d'algun dels signes teatrals, els referits al grup: «Efectes sonors articulats».

Durant el taller escoltem músiques, proposem sonoritzacions, inventem efectes i busquem solucions a diferents escenes, amb la música i el so com a eines de treball. El muntatge que ens ha de servir per presentar aquest taller, tindrà com a base una versió del conte «El màgic d'Oz».

En general, aquest ha estat un grup que durant tot el curs ha treballat amb propostes pròpies a les que hem donat forma teatral.

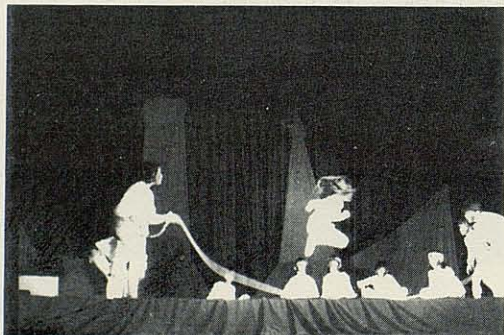

El «puck» Jordi i la Margarida,
fent vestuari...

Flips

«Afavorir i potenciar la creativitat». Aquest era l'objectiu general de partida en el grup dels Flips. És per això que les propostes de treball, a partir de les quals s'ha anat treballant, han estat sempre les dels nens del grup. «Expressió lliure o Expressió com a comunicació». Va ser la primera proposta de treball. Experiències d'expressió de tota mena, jocs expressius, jocs comunicatius i altres exercicis es van succeir per tal d'aclarir aquests termes. A la fi, d'entre totes va sorgir una proposta d'espectacle-resum que reflectia el treball que havíem dut a terme, el vàrem batejar amb el nom de... «UNA DE MICOS». Una mena de personatges primitius vinguts d'una altra galàxia, que arriben al nostre planeta i reaccionen a una sèrie de situacions inesperades.

El curs els vam reprendre després de Nadal, amb un taller més tècnic i plàstic alhora, el taller de «Màscara». Cada «flip» es va fer una màscara de cartró-pedra, el disseny de la qual s'havia fet anteriorment.

«Una de micos»... Flips (1990)

Els xespirs,
altra vegada, assajant...

Per cloure el curs estem treballant en un taller «d'expressió oral» en el que una inacabable desfilada dels més diversos personatges, immersos en les situacions més sorprenents, ens dona peu a jugar amb les paraules, el to i diferents inflexions de la veu.

Pucks

Escriure sobre els Pucks és, necessàriament, un exercici de memòria. Ens cal remetre al curs 83/84 quan un nou curs de l'Aula acollia infants de 4-5 anys. Aquells nens (Raquel, Olalla, Laia, Jeroni, Jordi, Jordi E. ...) eren menuts, entremaliats, petits pucks shakesperians que pujaren dalt de l'escenari per primer cop el juny del 84 fent d'eines d'una cuina, «La cuina de l'àvia»... Encara ho recorden!

Els dies passen, els anys empenyen —ara en tenen 13— i ells van creixent en i per al teatre. Futurs grans actors? Bons espectadors? Estudiosos del fet teatral? Potser caldria dir Homes i Dones d'una extrema i cultivada sensibilitat, Homes i Dones que ara, i amb pocs anys han viscut el bagatge (les «taules», l'ofici) d'unes quinze representacions teatrals.

Quinze experiències intransferibles, poc comparables... Un pasat que ens fa viure el present d'una determinada manera. Però, i el futur? Tindran tant a dir-hi quan ja «adults» reflexionin sobre la seva trajectòria a l'Aula!

El grup, és clar, s'ha anat renovant, altres nens s'han sentit atrets per la màgia d'algun personatge com Puck. Amb tot, avui, un 50% del grup continua sent el d'aquells nens de l'any 83/84.

Acabem aquest curs amb un muntatge que ells han treballat des de la dramatúrgia (amb un taller anterior dedicat a l'escriptura teatral), passant per la realització de decorats i estris fins a la representació; «Aventura amb el televisor».

El mateix Shakespeare es moriria d'enveja si pogués veure com creix el seu PUCK.

Els Pucks fent de mariners

M

olts dels nois i noies que han fet els tallers d'iniciació al teatre, van arribar el primer dia a l'Aula amb un full informatiu a la mà on hi havien llegit: «L'objectiu bàsic d'aquests tallers és facilitar l'aprenentatge actiu de les tècniques teatrals més essencials, adreçades a l'experiència pràctica des d'un nivell d'iniciació. Cada un dels tallers és específic i amb resultats concrets». Tots feien cara de voler esbrinar com es traïria allò a la pràctica.

El primer taller va consistir en el muntatge d'un espectacle que duia el nom de «NI BLANC NI NEGRE», un espectacle confegit a partir de l'extrapolació de situacions quotidianes teatralitzades a l'escenari, servint-se del «mínimal», del «gag», del suggeriment, de la repetició... i sobretot del mirall.

El blanc i el negre... i finalment, com a la vida, EL GRIS.

El segon taller tenia com a objectiu tècnic treballar «la farsa».

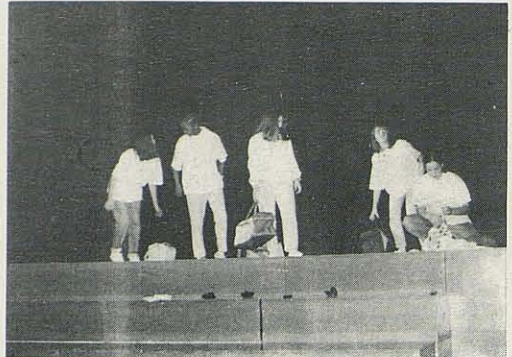
El muntatge es va fer a partir d'un text d'en Rodolf Sirera que té per títol «La Pau (Retorna a Atenes)». El plantejament:

A la Grècia clàssica, els partidaris de la Pau i els partidaris de la Guerra s'enfronten en un emocionant partit de tennis per tal de conquerir un valuós trofeu, (el seu benestar).

Actors que fan d'esportistes, esportistes que fan d'actors que alhora fan diferents personatges. Tennis dins del teatre, teatre dins del tennis, personatges típics i grotescos que ens condueixen a través de situacions exagerades, i al final... PUNT, JOC... I PARTIT.

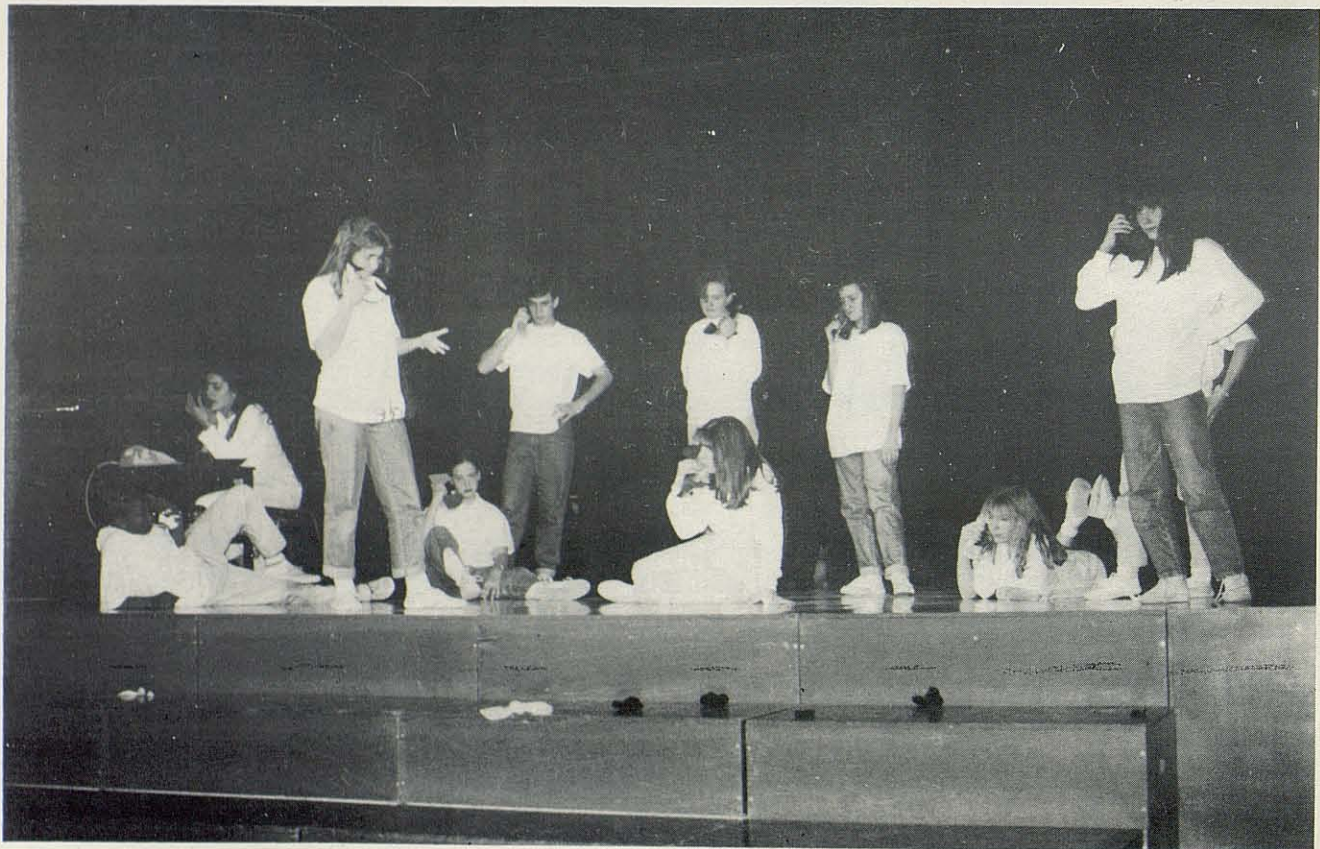
Dues propostes molt diferents, que han deixat molt bon sabor de boca i moltes ganes de tornar, un cop més, a picar algú dels plats que ens ofereix aquests extens i variat menú del «teatre».

TALLERS D'INICIACIO AL TEATRE

Assaig de «Ni blanc ni negre»

Taller «Ni blanc ni negre»
(1990)

CURSOS DE FORMACIÓ DE L'ACTOR

Tot preparant
«Jacques i el seu amo»

Taller «Les amargues llàgrimes
de Petra Von Kant» (1990)

Taller d'Improvissació (1991)

E

I pla d'estudis de tot programa de formació d'actors, contempla amb bona mesura, i mesurant-les, aquelles disciplines teòriques i tècniques que han de proporcionar a actors i actrius el més acurat domini del seu aparell físic i intel·lectual. I emocional. Un actor és un home que aprén tècniques, mètodes i sensibilitats, deia Louis Jouvet. En la nostra cultura i dinàmica teatral a Occident, on el procés de formació de l'actor crema, potser, etapes amb excessiva celeritat, el punt dolç, de maduresa, precís i preciós per a que l'actor pugui pujar dalt l'escenari sense grans perills per a ell i per als espectadors, no està prou

covad. El problema, un dels problemes, de tot règim educatiu per a aspirants a actors, és el d'afavorir o retardar el contacte de l'actor amb el món de l'escena. De quan i com situar-lo enfront d'un públic. Un públic que no té tampoc massa consciència d'allò que un actor ha de saber abans no es planti davant seu. I com que no ho sap (el públic), tampoc no ho exigeix...

I en aquest dilema entre preparació i maduresa, estem parlant del factor temps. La preparació tècnica i els coneixements teòrics no tenen en els estudis teatrals cap altra finalitat que la d'anar posant a punt els instruments per llançar-los al risc de la creació artística. Però l'actor té pressa. El seu és un neguit vital, perfectament comprensible. I en arribar a aquest punt d'ebullició, la necessitat de donar sortida a l'impuls expressiu de l'actor aconsella recórrer a l'exercici pràctic del «taller d'interpretació», una eina real i alhora un «simulacre» d'allò que, amb el temps, haurà de ser l'autèntic encontre teatral amb l'espectador. Entès així, el «taller d'interpretació» esdevé una assignatura més que té, en si mateixa, la possibilitat de l'auto-avaluació immediata. Contrastar la distància entre les intencions (els sabers) i els resultats. En definitiva, una eina pràctica en el llarg camí de la preparació de l'actor.

Des de fa uns quants anys, el programa d'estudi de l'Aula inclou l'exercici de «tallers d'interpretació» per als alumnes de primer i segon curs de Formació de l'Actor. El treball actoral de 1er. curs és individualitzat, en base a operar sobre monòlegs escènics. El de 2on. curs quan el muntatge íntegre d'un text dramàtic i de manera col·lectiva.

«Hàmlet» per triplicat

Continuant amb l'experiència del passat curs en que un mateix monòleg era treballat amb plantejaments diferents per un mateix actor, aquest any i prenent de partida el «Hàmlet» de William Shakespeare, en traducció de Morera i Galícia, revisat per Josep Vallverdú, els alumnes de primer, previa anàlisi teòrica del text, les seves claus i estructures retòriques, han desenvolupat l'experiència d'apropiar-se l'obra i els personatges shakesperians per triplicat, és a dir, segons una pràctica que els ha exigint una òptica diferent en cada una de les propostes.

Així el «taller d'interpretació» s'ha basat en:

a) *Hàmlet-idea*

Interpretar la idea que Shakespeare va tenir, suposadament, quan va escriure la seva obra. El treball de l'actor havia de ser un com-

pendi essencial del text. Podia utilitzar tots els signes teatrals, de la paraula a l'escenografia, però amb la limitació de no usar les paraules que Shakespeare va posar en boca de les seves criatures. Calien les seves, les del alumne...

b) Hàmllet-Performance

Interpretar el conjunt del text, primant el moviment, l'espai, els ritmes, els sons, sense però poder apropiarse de la paraula, la de l'autor o la seva, per a expressar l'univers d'accions i temes amagats dins el «Hàmllet». Una interpretació visual i de sensacions, en funció del temps i de l'espai.

c) Hàmllet-Paraula

Una vegada escollit un dels personatges de la tragèdia, en una elecció estrictament personal i voluntària confegir un «collage» amb les rèpliques del personatge, i donar-les-hi una interpretació adequada als temes i objectius implícits en l'acció del personatge triat. El text de Shakespeare respectat al màxim i amb tots els signes teatrals.

«Vells temps» de Harold Pinter, amb dos temps i dos repartiments.

EL «taller d'interpretació» de segon curs, ha treballat el text «Vells temps» de l'anglès Harold Pinter, en traducció de Marcel·lí Borrell. El procés s'ha iniciat amb un atansament i anàlisi del text, així com de les constants temàtiques i estilístiques de l'autor. La importància de la memòria, de les dificultats de comunicació i relació personal que Pinter proposa en la seva obra. En especial, el tractament que del temps, com a recurs dramàtic, utilitza l'autor, que ell fa servir per a distorsionar la dinàmica de les convencions pròpies de la comèdia de costums i psicològica. En aquest sentit, s'ha treballat, com a dificultat per al «tempo» de l'actor, els punts suspensius, les pauses, les pauses curtes i els silencis, amb que Pinter dinamita unes situacions humanes i dramàtiques.

Els dos actes de la peça han estat interpretats per dos repartiments distints i per dos directors diferents. Amb aquesta diversitat d'intencions, evolucions i fins i tot processos de muntatge, els resultats havien de proporcionar uns contrastos enriquidors per als participants. «Vells temps» ha estat un taller d'interpretació on s'ha tingut en compte, tot desenvolupant-les, les premises del treball de l'actor i el seu personatge, segons les pautes creatives del «mètode» d'Stanislavski.

Les assignatures prèvies

Abans de passar a la pràctica dels tallers, els alumnes han estat treballant matèries teòriques i tècniques adreçades a la formació integral de l'actor:

- «Història del Teatre» (prof. Pep Tort)
- «Història de l'Art» (prof. Marisa García)
- «Tècniques de la veu / música» (prof. Xavier Alberti. Institut del Teatre, Barcelona)
- «Entrenament corporal» (prof. Margarida Troguet)
- «Tècniques d'improvisació» (prof. Eduard Muntada)
- «Teoria dramàtica» (prof. Marcel·lí Borrell)
- «Tècniques d'interpretació» (profs. Joan Ollé, Jordi Mesalles. Institut del Teatre. Barcelona)

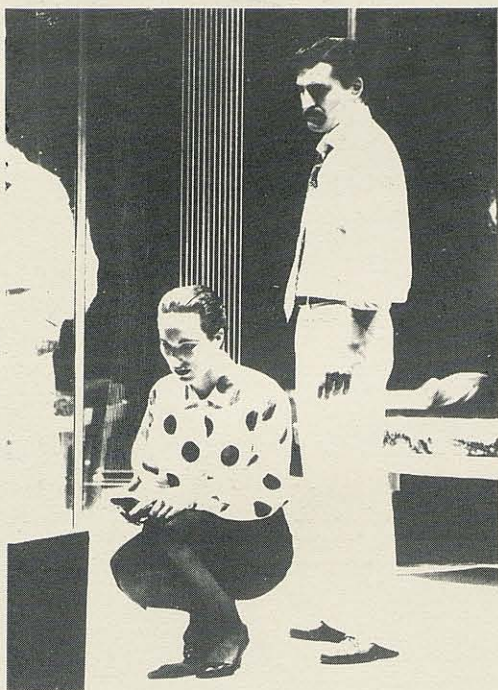

Taller dels «Grecs» (1990)

Taller dels «Grecs» (1990)

TEATRE ESTABLE DE LLEIDA

Una escena de
«A porta tancada» de Sartre

E

l teatre Estable de Lleida, (T.E.LL.) és una companyia de teatre creada l'any 1986 i integrada per alumnes i professors de l'Aula Municipal de Teatre.

Al llarg d'aquests cinc anys de vida ha muntat els següents espectacles:

- «La Bella i la Bèstia?» (1986), muntatge col·lectiu.
- «Jacques i el seu amo» (1987), de Milan Kundera.
- «Helena a l'illa del Baró Zodiac» (1988-89), de Josep M. Benet i Jornet, segons una adaptació de Marcel·lí Borrell.
- «A porta tancada» (1990), de Jean-Paul Sartre.
- «Helena a l'illa del Baró Zodiac» (1991), reposició.
- «Glops Salvat's» (1991), segons dramàtúrgia de Marcel·lí Borrell sobre uns poemes de Joan Salvat-Papasseit.

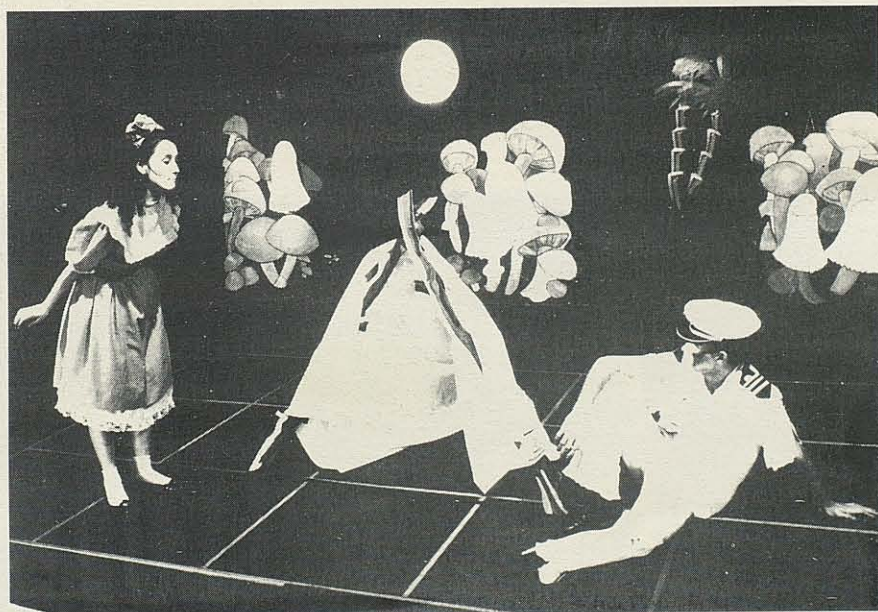
Això li ha permès arribar a amplis sectors de públic i participar en festivals i campanyes de teatre (Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga, Campanyes Municipals de Teatre a l'Escola, Normalització Lingüística i l'Escola va al Teatre).

Cal destacar en aquest sentit la campanya *L'Escola va al Teatre* que, depenent de l'Ajuntament de Barcelona, organitza el Teatre Regina i que ens ha portat a fer Temporada Estable en el mateix Teatre Regina durant el mes de març 91, amb l'espectacle «Helena a l'illa del Baró Zodiac».

El Teatre Estable de Lleida es contempla com el complement professional (pràctiques i rodatge) que s'ofereix a l'alumnat dels cursos de Formació de l'Actor de l'Aula en finalitzar els dos cursos reglats, considerant el Tercer Curs una temporada de treball d'actor amb el T.E.LL.

Com sigui que cada any hi ha renovació d'actors, es renova, també l'aventura de viure i participar en un muntatge i en els «bolos».

Als tres espectacles que, actualment, té l'Estable en repertori, caldrà afegir-hi un de nou per la propera temporada, COM A MÍNIM!

«Helena a l'illa
del Baró
Zodiac» (1990/1)

aula municipal de teatre

Obradors 5 - Tel. 26 83 18 - 25002 LLEIDA